

BÁLINT ENDRE (1914-1986)*Asztali csendélet hallal, 1947*Olaj, vászon, 35,5x51 cm
Jelezve középen lent: Bálint 47Kezdő ár: 1 400 000 Ft / 4 308 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft
Estimated value: 7 385 – 11 077 EUR**FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:**

Bálint Endre párizsi képei. Európai Iskola XXIX. kiállítása.
Budapest, Üllői u. 11., 1947. november 30. - december 14. katalógus: 5. vagy 31.

Minden válságával együttvéve, 1945-48 között úgy tűnt, hogy Magyarországon egy politikailag és társadalmilag nyitottabb, pluralizáltabb világ jön el. Mindez új helyzetet teremtett a művészek számára is, akik ekkor joggal reménykedtek abban, hogy szabaddá vált az út előttük az eleven tradíciókból táplálkozó, valamint a nyugati modernizmus eredményeit értő és felhasználó, demokratikusabb művészet felé.

Az 1945-ös évi megalakuló Európai Iskola alapítói és teoretikusai (Pán Imre, Mezei Árpád, Kiss Pál, Kállai Ernő és Kassák Lajos) **a modern szellemiség meghonosítását és az európai kulturális élettel való szinkronicitás megvalósítását tekintették céljuknak.** Egy rövid időre lehetőség nyílt az addig a társadalmi nyilvánosság keretein kívülre szorított, addig alig vagy ismeretlen áramlatok, mozgalmak és izmusok felélesztésére, folytatására és megismertetésére. A csoport 1946 tavaszától rendezett egyéni és csoportos kiállításokat (fennállása alatt összesen 38-at), amelyekben rendszerint az ekkoriban, vagy a háború éve alatt készült, így a nyilvánosság előtt addig nem szerepelt műveket mutatták be. Az Európai Iskola nemzetközi kapcsolatainak fontosságára utal, hogy a csoport több külföldi kortárs darabot felsorakoztató kiállítással is jelentkezett, melyek közül elsősorban a francia irányultság dominált (amelyre névválasztásuk is utal).

Bálint Endre az Európai Iskolába Pán Imre és Mezei Árpád invitálására lépett be. Szerinte „*egy olyan belső szabadságra való hajlandóság csoportosította őket, amely kirekeszti a festészetből az idegen tartalmakat és beengedi azokat az áramlatokat, melyek ismeretlen és felfedezetlen világok felé sodorja azokat, akik vállalják egy ilyen kaland kockázatát.*”¹ **Bálintnak adódott a lehetőség, hogy 1947-ben Párizsba kimenne a csoport szellemiségének megfelelően bemutatva addigi munkásságát.** Egy fél éves, igen termékeny időszak következett az életében: megismerkedett a kint élő szürrealistákkal (André Bretonnal, Fernand Léger-vel), végigjárta a magángalériákat és tárlatokat, továbbá részt vett két – látszólag ellentétes előjelű – nemzetközi kiállításon is, a szürrealisták világkiállításán, és Beöthy felkérésére az absztrakt műveket tömörítő Salon des Réalités Nouvelles bemutatóján. A látszólagos sikerszéria ellenére a Bán Bélával való közös kiállításának francia részről nem volt nagy visszhangja. Bálint erre vonatkozóan frappánsan így fogalmazott: „*Nincs jogom a franciákat megtanítani franciául festeni.*”

Hazatérése után **Bálint az utolsó, 1947-es az Európai Iskolán belüli kiállításán** a párizsi tartózkodása alatt készített képeivel szerepelt. Az Üllői út 11. szám alatt tartott egyéni tárlaton két halas olajcsendélettel jelentkezett, feltehetőleg az egyik a most aukcióra kerülő *Asztali csendélet hallal* (1947) című festmény volt. **Bálint akkoriban főleg természetelvű expresszív képeket, továbbá Picasso és Braque által inspirált, „czóbeles meghittségű” csendéleteket festett.** Az *Asztali csendélet hallal* (1947) című képen Bálint a tárgyakat két dimenzióban tartja, a különféle síkokat pedig asztalterítő-szerűen „kiteríti” a vásznon, amely a kubisták öröksége, míg a vastag, fekete kontúrozás a fauve-októl ered, s valóban, mintha a színek és a lendületes, durva ecsetkezelés Czóbel reminiscencia. Bálint korabeli képein olykor már felsejlett a későbbi szürrealis festészetének, egyedi motívumvilágának egy-egy eleme is (pl. a *Csendélet vázával*, 1947 című képen a vajdai ördögvilla).

Az Európai Iskolának a külső történéseknek és a belső harcoknak köszönhetően 1948-ban vége lett, tagjai jellemzően belső emigrációba vonultak. **Bálint Endre is tíz éves elszigeteltségben tette meg utolsó lépéseit saját, egyedi hangjának megtalálásához, amely végül a vajdai hagyományokat folytató, filozofikus-gondolati-jelképteremtő festészethez vezetett.**

FÖLDES LÉNA

¹ Bálint Endre: Hazugságok naplójából. szerk. Sík Csaba, Budapest, 1972. 120.